

Checklist Spreken

Naam :
Groep :
Datum :
Taal :

Met deze checklist kun je antwoorden vinden op twee vragen:

1. Hoe goed kun je spreken in het Fries?
2. Wat vind je belangrijk om te leren?

1. Zelftest

Neem de lijst door, alleen of samen met iemand anders.

Lees de zinnen in de eerste kolom. Bedenk, of bespreek met de ander of je zou kunnen wat daar staat.

In de tweede kolom staan voorbeelden.

Je kunt zelf meer voorbeelden bedenken van situaties die voor jou belangrijk zijn. Overleg met je juf, meester of docent.

Zet aan de rechterkant op het papier steeds een kruisje bij wat voor jou geldt: kun je dit *'met gemak'*, *'met moeite'* of *'nog niet'*?

2. Hoe verder?

Op welk niveau heb je de meeste kruisjes staan bij: *'dat soort dingen kan ik, maar met moeite'*? Dat niveau geeft het beste aan waar je op dit moment bent in het leren van de taal.

Je zult in de lijst dingen tegenkomen die je nog niet (goed genoeg) kunt, maar die je wel belangrijk vindt. Zet bij die situaties een kruisje in de kolom *'wil ik leren'*.

Niet alle dingen die voor jou belangrijk zijn, staan in de lijst. Schrijf die ook op. Zo krijg je een overzicht van wat je wilt leren voor de komende tijd.

A1 Spreken

Kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om de eigen woonomgeving en de mensen in de naaste omgeving te beschrijven.

'Ik kan'- beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan iets over mezelf vertellen.	Je vertelt je nieuwe buren hoe je heet, op welke school je zit, enzovoort. Je vertelt je nieuwe juf over je hobby, je lievelingswerk of je huisdier.	<i>Je vertelt over wat je leuk vindt en waar je woont. Je gebruikt eenvoudige zinnen of losse woorden. Je gebruikt woorden als 'en' of 'en toen'.</i>				
Ik kan iets of iemand beschrijven.	Je legt een zieke klasgenoot uit hoe de nieuwe meester er uit ziet. Je vertelt een buurjongen hoe je vriend(in) op school er uit ziet.	<i>Je vertelt over wat je opvalt. Je gebruikt eenvoudige zinnen of losse woorden. Je gebruikt woorden als 'en' of 'en toen'.</i>				

A2 Spreken

Kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen familie en andere mensen, leefomstandigheden en (school)ervaringen te beschrijven.

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan iets over mezelf, of over anderen vertellen of over dingen die ik goed ken.	<p>Je vertelt in de kring over het beroep van je ouders.</p> <p>Je beschrijft de plek waar je met iemand afspreekt.</p>	<i>Je vertelt in een paar korte zinnen, over jezelf, je familie, waar je woont, over school. Je gebruikt woorden als 'en', 'maar' en 'omdat'. Als je even niet goed weet hoe je het moet zeggen, gebruik je je handen om het uit te leggen (aanwijzen bijvoorbeeld).</i>				
Ik kan iets vertellen over wat ik heb meegemaakt, gedaan of gezien.	<p>Je vertelt je buurvrouw over je bezoek aan de dierentuin / het pretpark.</p> <p>Je vertelt je oma over wie er wel en niet waren in de disco en wat daar gebeurde.</p> <p>Je vertelt het einde van een film aan een klasgenoot die dat einde heeft gemist.</p>	<i>Je gebruikt eenvoudige, korte zinnen. Je gebruikt woorden als 'en', 'maar' en 'omdat'. Als je even niet goed weet hoe je het moet zeggen, gebruik je je handen om het uit te leggen.</i>				
Ik kan een ander vertellen hoe hij iets moet doen of maken of hoe iets werkt.	<p>Je legt een vriend(in) uit hoe je met je nieuwe mobiel foto's kunt maken.</p> <p>Je vertelt een klasgenoot hoe hij informatie moet zoeken op internet.</p>	<i>Je vertelt dit op een eenvoudige manier. Als je even niet goed weet hoe je het moet zeggen, gebruik je je handen om het uit te leggen (aanwijzen of langzaam voordoen bijvoorbeeld).</i>				

'Ik kan'-beschrijvingen	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan voor een groep iets aankondigen of meedelen.	<p>Je opent de jaarlijkse playbackshow van je school.</p> <p>Je vertelt je klas dat je gaat verhuizen en waarom.</p>	<p><i>Je hebt van tevoren geoefend wat je gaat zeggen.</i></p> <p><i>Je gebruikt korte zinnen.</i></p>				
Ik kan kort iets vertellen voor een groep en ik kan antwoord geven op eenvoudige vragen.	<p>Je vertelt over een boek dat je gelezen hebt in de klas.</p> <p>Je houdt een korte spreekbeurt over (het verloop) van je verjaardag. Je vertelt wat je hebt gekregen, wie er zijn geweest, en dergelijke.</p>	<p><i>Je hebt het voorbereid. Wat je vertelt is kort en eenvoudig. Het gaat over een onderwerp waar je bekend mee bent. Als je even niet goed weet hoe je het moet zeggen, gebruik je je handen om het uit te leggen (aanwijzen bijvoorbeeld).</i></p>				

B1 Spreken

Kan uitingen op een eenvoudige manier aan elkaar verbinden, zodat hij/zij ervaringen, gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Kan in het kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen. Kan een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en zijn/haar reacties beschrijven.

'Ik kan'-beschrijvingen Toelichting	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een eenvoudige beschrijving geven.	<p>Je beschrijft nauwkeurig hoe je nieuwe kleren er uit zien.</p> <p>Je beschrijft hoe je huis eruit ziet, hoe jullie wonen.</p> <p>Je vertelt een vriend(in) over de droom die je vannacht hebt gehad.</p>	<p><i>Het gaat om onderwerpen die bekend voor je zijn en die je interessant vindt. Als je niet op een woord kunt komen, kies je een ander woord dat ook past, of je vraagt bijvoorbeeld 'hoe zeg je dat ook al weer?'</i></p>				
Ik kan vertellen over dingen die ik heb meegemaakt, over dingen die gebeurd zijn of gedroomd heb en ik kan meningen en reacties beschrijven.	<p>Je beschrijft op je nieuwe school hoe het was op je vorige school.</p> <p>Je vertelt wat er voor spannend gebeurd is tijdens de zwemles van vorige week.</p> <p>Je vertelt thuis of op school hoe je leven er over tien jaar uit zal zien.</p>	<p><i>Je vertelt dit in de volgorde waarin alles gebeurd is. Af en toe noem je ook een paar details. Als je niet op een woord kunt komen, kies je een ander woord dat ook past, of je vraagt bijvoorbeeld 'hoe zeg je dat ook al weer?'</i></p>				
Ik kan vertellen waar het in een boek of film om draait en ik kan vertellen wat ik daarvan vind.	<p>Je vertelt je vrienden over de belangrijkste gebeurtenissen in een film die je gezien hebt.</p> <p>Je bespreekt een boek dat je gelezen hebt, je vertelt de plot en zegt wat je ervan vindt.</p>	<p><i>Je vertelt wat er allemaal na elkaar gebeurt in het boek of in de film. Soms moet je even naar de goede woorden zoeken.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen Toelichting	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan zaken uitleggen en toelichten.	<p>Je legt aan vrienden de regels van een jou bekende sport uit.</p> <p>Je vertelt hoe je een werkstuk hebt gemaakt (waar je informatie hebt gehaald, wie je heeft geholpen, enzovoort).</p> <p>Je vertelt je vrienden hoe het programma van je verjaardagsfeest er uit zal zien.</p>	<p><i>Als je niet op een woord kunt komen, kies je een ander woord dat ook past en je vraagt bijvoorbeeld 'hoe zeg je dat ook al weer?'</i></p> <p><i>Het gaat om onderwerpen die je kent.</i></p>				
Ik kan voor een groep iets duidelijk aankondigen of meedelen, of een eenvoudige presentatie of spreekbeurt houden.	<p>Je houdt een spreekbeurt over de geschiedenis van je eigen streek.</p> <p>Je vertelt namens het organisatiecomité de opzet van het werkkamp van je klas.</p> <p>Je leidt een groepje nieuwe leerlingen rond in jouw school.</p>	<p><i>Het gaat om situaties in je dagelijks leven en om situaties waar je vertrouwd mee bent.</i></p> <p><i>Het gaat om onderwerpen die jij interessant vindt.</i></p> <p><i>Je hebt het voorbereid.</i></p>				

B2 Spreken

Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen presenteren over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op zijn/haar interessegebied. Kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.

'Ik kan'-beschrijvingen Toelichting	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan over allerlei onderwerpen op een heldere manier iets vertellen, en daarbij belangrijke punten en belangrijke details goed naar voren brengen.	<p>Je meldt in de leerlingenraad het standpunt van jouw klas over het aantal toetsen per week.</p> <p>Je legt leerlingen van de nieuwe brugklas uit welke regels er op school gelden.</p>	<p><i>Van tevoren denk je na over wat je wilt zeggen en hoe je het wilt zeggen. Je manier van praten past bij de mensen tegen wie je praat. Soms moet je even naar woorden zoeken, maar dat valt niet op.</i></p> <p><i>Als je een woord niet weet, zeg je het met andere woorden die je wel kent.</i></p> <p><i>Het gaat om onderwerpen die jou interesseren en om onderwerpen waar je mee te maken hebt.</i></p>				
Ik kan verslag doen van ervaringen en gebeurtenissen, en bij meningen kan ik argumenten voor of tegen geven.	<p>Je meldt aan je docent of mentor vernielingen op het schoolplein en vertelt wat je daar van vindt.</p> <p>Je houdt een presentatie over je stage.</p> <p>Je brengt in de afronding van een discussie de belangrijkste gegevens uit het gesprek nog eens naar voren.</p>	<p><i>Van tevoren denk je na over wat je wilt zeggen en hoe je het wilt zeggen. Je manier van praten past bij de mensen tegen wie je praat. Soms moet je even naar woorden zoeken, maar dat valt niet op.</i></p> <p><i>Als je een woord niet weet, zeg je het met andere woorden die je wel kent.</i></p> <p><i>Het gaat om onderwerpen die jou interesseren en om onderwerpen waar je mee te maken hebt.</i></p>				
Ik kan duidelijk en samenhangend verhalen vertellen en samenvatten.	<p>Je vertelt je levensloop (aan de leerlingen van je nieuwe klas).</p> <p>Je houdt een PowerPointpresentatie over een onderwerp uit de Friese cultuur (bijv. een Friese sport, Friestalige pop).</p>	<p><i>Van tevoren denk je na over wat je wilt zeggen en hoe je het wilt zeggen. Je manier van praten past bij de mensen tegen wie je praat. Soms moet je even naar woorden zoeken, maar dat valt niet op.</i></p> <p><i>Als je een woord niet weet, zeg je het met andere woorden die je wel kent.</i></p>				

'Ik kan'-beschrijvingen Toelichting	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan in de meeste situaties spontaan iets in een groep aankondigen of meedelen.	<p>Je meldt dat de docent ziek is plus de gevolgen daarvan voor jullie planning.</p> <p>Je doet verslag van een bezoek aan een zieke klasgenoot.</p>	<i>Je doet dit op een heldere en vlotte manier.</i>				
Ik kan een duidelijk en gedetailleerd betoog houden.	<p>Je houdt op school een spreekbeurt over een maatschappelijk probleem (bijv. rekeningrijden, geweld op straat, ...)</p> <p>Je geeft in een werkgroep een gedetailleerde samenvatting van de artikelen die je gelezen hebt.</p> <p>Je geeft op een conferentie in it Coulonhûs van de Fryske Akademy een samenvatting van de bespreking in een werkgroep.</p>	<p><i>Het gaat over onderwerpen die jou interesseren of waar je mee te maken hebt. Je reageert vlot op vragen uit het publiek. Van tevoren denk je na over wat je wilt zeggen en hoe je het wilt zeggen. Je manier van praten past bij de mensen tegen wie je praat. Soms moet je even naar woorden zoeken, maar dat valt niet op. Als je een woord niet weet, zeg je het met andere woorden die je wel kent</i></p>				

C1 Spreken

Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.

'Ik kan'-beschrijvingen Toelichting	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan op een heldere en gedetailleerde manier iets vertellen over allerlei ingewikkelde onderwerpen.	Je geeft in een onderhandelings situatie een toelichting op het standpunt van jouw partij.	<i>Het kan gaan om onderwerpen waar je niet veel van weet. Je praat vlot. Wanneer je tijdens het praten iets lastigs tegenkomt, formuleer je het op een andere manier, zonder dat het praten stukt</i>				
Ik kan uitgebreid verslag doen van ervaringen en gebeurtenissen.	Je vertelt uitgebreid over de mislukte werkweek die je meegemaakt hebt en je geeft daarbij precies aan wat er mis ging en waarom. Je geeft een samenvatting van een literatuuronderzoek dat je gedaan hebt.	<i>Je kunt onderwerpen aan elkaar verbinden, bepaalde punten uitwerken en afsluiten met een passende conclusie. Wanneer je tijdens het praten iets lastigs tegenkomt, formuleer je het op een andere manier, zonder dat het praten stukt</i>				
Ik kan ingewikkelde verhalen vertellen, en daarvan samenvattingen geven.	Je vertelt je vriend(in) over een slepend conflict op je werk. Je gaat al een half jaar met een vriend(in). Je vindt dat leuk, maar ergens wringt er iets. Je vertelt een andere vriend(in) wat er allemaal gebeurd is.	<i>Je hebt een goede opbouw in je verhaal. Die opbouw is ook duidelijk voor de luisteraar(s). Wanneer je tijdens het praten iets lastigs tegenkomt, formuleer je het op een andere manier, zonder dat het praten stukt.</i>				
Ik kan vlot en bijna zonder enige moeite aankondigingen en mededelingen doen in een groep.	Je presenteert een hooggeleerde spreker op een Fries congres. Je spreekt als leider van een delegatie (een deel van) de gemeenteraad toe.	<i>Je kiest de woorden en formuleringen die bij je publiek passen. Wanneer je tijdens het praten iets lastigs tegenkomt, formuleer je het op een andere manier, zonder dat het praten stukt.</i>				

'Ik kan'-beschrijvingen Toelichting	Voorbeeld van situaties	Toelichting	Dat soort dingen:			
			kan ik met gemak	kan ik met moeite	kan ik nog niet	wil ik leren
Ik kan een duidelijke en goed opgebouwde presentatie houden over een complex onderwerp.	<p>Je presenteert het SWS op Omrop Fryslân (It SkûtsjeWikeSjournaal).</p> <p>Je legt een technisch probleem (van een computer bijvoorbeeld) uit in voor leken begrijpelijke termen.</p>	<p><i>Wanneer je wordt onderbroken, reageer je daar spontaan en moeiteloos op.</i></p> <p><i>Wanneer je tijdens het praten iets lastigs tegenkomt, formuleer je het op een andere manier, zonder dat het praten stukt.</i></p>				

C2 Spreken

Kan een duidelijke, goedlopende beschrijving of redenering presenteren in een stijl die past bij de context en in een doeltreffende logische structuur, zodat de toehoorder in staat is de belangrijkste punten op te merken en te onthouden.